

Iran

Przewodnik po rynku

IRAN

Przewodnik po rynku

Warszawa, 2017

© PAIH S.A.

Niniejszy poradnik ma charakter informacyjny. Został opracowany na podstawie informacji uznanych za wiarygodne i nie stanowi wykładni ani opinii prawnej. Podana wartość wskazanych usług w ramach prowadzenia działalności w Iranie jest wg. stanu na listopad 2017 r. i ma charakter informacyjny.

Niniejszy materiał nie stanowi oferty w rozumieniu art.66 Kodeksu Cywilnego.

Opracowano na podstawie materiałów: „Islamska Republika Iranu – Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską” - Ministerstwo Rozwoju RP, Ambasady RP w Teheranie (www.teheran.msz.gov.pl), Informatora Ekonomicznego MSZ, Polsko-Irańskiej Izby Gospodarczej, Narodowego Banku Polskiego, PKO BP, Polskiej Agencji Prasowej, Głównego Urzędu Statystycznego, www.goiran.gov.pl, www.tradingeconomics.com, IIF, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, IIF, www.cbi.ir, www.howtoinvestiniran.com

Warszawa, 2017

ISBN 978-83-946793-7-8

Skład, łamanie, druk:

Grafpol Agnieszka Blicharz-Krupińska

Spis treści

1. INFORMACJE POLITYCZNO - GOSPODARCZE	3
1.1. Podstawowe informacje.....	3
1.2. Ustrój polityczny.....	4
1.3. Podstawowe informacje gospodarcze, strategiczne sektory.....	5
1.4. Kodeks pracy i zatrudnienie.....	7
1.5. Wymiana gospodarcza pomiędzy Polską a Iranem.....	7
2. HANDEL MIĘDZYNARODOWY Z IRANEM	9
2.1. Transport morski.....	11
2.2. Transport lądowy.....	12
2.3. Transport lotniczy.....	12
2.4. Transfer środków pieniężnych.....	14
2.5. Dodatkowe regulacje i przydatne informacje.....	14
3. ROZPOCZĘCIE PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI W IRANIE NA PRZYKŁADZIE SP. Z O.O.	16
3.1. Rejestracja spółki.....	16
3.2. Uzyskanie pozwolenia na budowę.....	19
3.3. Podłączenie prądu.....	22
3.4. Rejestracja nieruchomości.....	24
3.5. Podstawowe obciążania podatkowe.....	26
4. KOSZTY PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI W IRANIE	28
4.1. Wynajem powierzchni biurowej i komercyjnej.....	28
4.2. Usługi outsourcingu księgowości.....	28
4.3. Elektryczność.....	30
4.4. Zestawienie usług telefonii komórkowej.....	30
4.5. Telefonia stacjonarna.....	32
4.6. Internet szerokopasmowy.....	32
4.7. VPN (Virtual Private Network).....	33
5. KULTURA BIZNESOWA W IRANIE	35
6. ŻYCIE CODZIENNE W IRANIE	38
6.1. Transport w Teheranie.....	38
6.2. Obyczaje.....	39
7. PRZYDATNE KONTAKTY	42

1. INFORMACJE POLITYCZNO – GOSPODARCZE

1.1. Podstawowe informacje

Iran - pełna nazwa Islamska Republika Iranu - położony jest w Azji Południowo-Zachodniej nad Morzem Kaspijskim, Zatoką Perską i Zatoką Omańską. Od Półwyspu Arabskiego Iran oddzielony jest wąską cieśniną Ormuz. Linia brzegowa Iranu wynosi 3 180 km. Iran jest w swej przeważającej części krajem wyżynnym i górzystym. Iran graniczy z: Irakiem (1 458 km), Turcją (499 km), Azerbejdżanem (611 km), Armenią (35 km), Turkmenistanem (992 km), Afganistanem (936 km) i Pakistanem (909 km). Iran zajmuje 18. pozycję na świecie pod względem rozległości zajmowanego obszaru - powierzchnia całkowita Iranu wynosi 1 628 771 km². Także pod względem liczby ludności Iran zajmuje 18. miejsce na świecie. Według danych z 2015 r. liczba ludności wynosi 78 285 000, a gęstość zaludnienia 48 osób/km². Podział na narody i grupy etniczne wygląda

© lesniewski – Fotolia.com

w Iranie następująco: Persowie 65%, Azerowie 16%, Kurdowie 7%, Lurowie 6%, Arabowie 2%, Beludżowie 2% oraz pozostałe 2%.

Główne ośrodki miejskie to Teheran (stolica, 8,1 mln mieszkańców, 12,1 mln w strefie metropolitarnej), Isfahan (3,4 mln), Mashhad (3 mln), Tebriz (1,6 mln), Karadż (1,4 mln), Sziraz (1,2 mln).

Język urzędowy: perski

Iran podzielony jest na 31 ostanów (prowincji): Markazi, Gilan, Mazandaran, Azerbejdżan Wschodni, Azerbejdżan Zachodni, Kermanszah, Chuzestan, Fars, Kerman, Chorasana-e Razawi, Isfahan, Sistan i Beludżystan, Kurdystan, Hamadan, Czahar Mahal wa Bachtijari, Lorestan, Ilam, Kohgiluje wa Bujerahmed, Buszer, Zandżan, Semnan, Jazd, Hormozgan, Teheran, Ardabil, Kom, Kazwin, Golestan, Chorasana Północny, Chorasana Południowy, Alborz.

Ostany dzielą się na podprowincje (powiaty) zwane shahrestan, które dzielą się z kolei na gminy miejskie zwane bakhsh i wiejskie zwane dahestan.

1.2. Ustrój polityczny

Islamska Republika Iranu została proklamowana 1 kwietnia 1979 roku w wyniku rewolucji islamskiej. Zgodnie z konstytucją z 1979 r. (modyfikowaną w 1989 r.) Iran jest republiką islamską.

Przyjęty ustrój posiada elementy nowoczesnej demokracji opierającej się na zasadzie trójpodziału władzy. Władzę wykonawczą sprawuje Prezydent (Hasan Rouhani), Rząd oraz Najwyższa Rada Bezpieczeństwa Narodowego. Prezydent, zgodnie z Konstytucją, jest odpowiedzialny przed narodem, Najwyższym Przywódcą i Islamskim Zgromadzeniem Konsultatywnym. Władzę ustawodawczą sprawuje Islamskie Zgromadzenie Konsultatywne (Przewodniczący: Ali Larijani), którego 290 członków wybieranych jest w powszechnym i tajnym głosowaniu na czteroletnią kadencję. Nad zgodnością uchwalonych przez Parlament ustaw z zasadami Islamu czuwa Rada Strażników Konstytucji złożona z 12 teologów i prawników. Do rozstrzygnięcia ewentualnych sporów pomiędzy Parlamentem i Radą Strażników Konstytucji powołana została Rada Arbitrażowa, której orzeczenia mają charakter ostateczny. Ostatnie wybory do Islamskiego Zgromadzenia Konsultatywnego miały miejsce 26 lutego 2016 roku. W Parlamencie spośród 290 reprezentantów zasiada 17 kobiet oraz 14 przedstawicieli mniejszości religijnych. Władza sądownicza sprawowana jest przez niezależne sądy, nad którymi pieczę sprawuje Zwierzchnik Sądownictwa. Powołani sędziowie orzekają na podstawie obowiązującego prawa, jednak w wypadku niejasności zobowiązani są do orzecznictwa zgodnie z prawami Islamu. Prawo w Iranie wzorowane jest na szariacie.

Największym autorytetem Islamskiej Republiki Iranu jest Najwyższy Przywódca, nazywany też Najwyższym Prawnikiem Muzułmańskim, wybierany dożywotnio przez Zgromadzenie Ekspertów. Obecnie Najwyższym Przywódcą jest od 4 czerwca 1989 roku Ali Chamenei. Zgromadzenie Ekspertów tworzy 88 osób, wyłonionych w wyborach powszechnych na 8-letnią kadencję.

Obecne Zgromadzenie Ekspertów rozpoczęło swoją kadencję w maju 2016 roku. Jego przewodniczącym jest Ahmad Dżannati. Najwyższy Przywódca jest zwierzchnikiem sił zbrojnych, wyznacza szefa sztabu armii irańskiej, a także dowódcę Pasdaranu – Korpusu Strażników Rewolucji.

1.3. Podstawowe informacje gospodarcze, strategiczne sektory

Iran jest drugą co do wielkości gospodarką na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej (MENA) po Arabii Saudyjskiej. Posiada również w regionie drugą co do wielkości populację wynoszącą ponad 78 mln osób (2015).

Gospodarka Iranu opiera się na usługach, a także w znacznym stopniu na eksporcie ropy naftowej (czołowe miejsce pod względem wydobycia na Bliskim Wschodzie, jednak dalsze zwiększenie wydobycia tego surowca wymaga poniesienia nowych nakładów inwestycyjnych) oraz gazu ziemnego. Głównymi gałęziami przemysłu są: produkcja ropy naftowej i gazu ziemnego, przemysł petrochemiczny, produkcja nawozów sztucznych, produkcja tekstyliów, produkcja cementu i materiałów budowlanych oraz przetwórstwo żywności.

W styczniu 2016 roku Unia Europejska i Stany Zjednoczone zniósł szereg międzynarodowych ograniczeń wobec Iranu o charakterze gospodarczym i finansowym, wprowadzonych wskutek zaangażowania Iranu w rozwój programu nuklearnego. Dzięki zniesieniu części sankcji Iran odzyskał dostęp do międzynarodowych rynków finansowych oraz stał się atrakcyjnym partnerem do współpracy handlowej dla firm zagranicznych.

Członkostwo w organizacjach międzynarodowych:

- ONZ (Organizacja Narodów Zjednoczonych),
- MFW (Międzynarodowy Fundusz Walutowy),
- IBRD (Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju),
- WHO (Światowa Organizacja Zdrowia),
- OPEC (Organizacja KrajóW Eksportujących Ropę Naftową),
- WTO (status obserwatora).

Główne zasoby naturalne kraju: ropa naftowa, gaz ziemny, węgiel, chrom, miedź, rudy żelaza, ołów, mangan, cynk, siarka.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Iranu:

Wskaźnik	Jedn.	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017P
PKB	% r/r	6,6	3,8	-6,6	-1,9	4,0	-1,6	6,5	3,3
PKB per capita (PPP)	USD	17185	17958	16880	16627	17267	16954	18077	18858
Inflacja CPI	% r/r	12,4	21,2	30,8	34,7	15,6	11,9	8,9	11,2

Wskaźnik	Jedn.	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017P
Import	% r/r	-0,3	-5,8	-13,7	-9,0	13,6	-9,9	17,0	14,6
Eksport	% r/r	5,4	8,3	-27,7	-2,3	15,3	20,3	43,1	-5,3
Rachunek obrotów bieżących	% PKB	4,4	10,6	6,1	7,0	3,8	2,4	6,3	5,3
Stopa bezrobocia	%	13,5	12,3	12,1	10,4	10,6	11,0	12,5	12,5
Saldo budżetu	% PKB	2,8	0,6	-0,3	-0,9	-1,2	-1,8	-2,8	0,7
Dług publiczny	% PKB	12,2	8,9	11,8	11,2	12,0	42,4	35,0	29,2

Źródło: MFW, PKO Bank Polski.

W 2017 roku relacja nadwyżki budżetowej do PKB ma wynieść 0,7% wobec deficytu w wysokości -2,8% PKB zanotowanego w 2016 roku oraz -1,8% PKB w 2015 roku. Według prognoz MFW w 2017 roku przewidywany jest dalszy spadek relacji długu publicznego do PKB, która zmniejszy się do około 29% PKB wobec ponad 42% PKB w 2015 roku.

W 2016 roku tempo wzrostu PKB Iranu wzrosło do 6.5% r/r (m.in. dzięki zwiększeniu eksportu ropy) wobec spadku o 1,6% r/r w 2015 roku.

Na 2017 rok przewidywane jest przez MFW spowolnienie wzrostu gospodarczego do 3,3% r/r (ze względu na niewystarczające reformy mające stymulować inwestycje oraz znikome możliwości dalszego zwiększenia poziomu wydobycia ropy wskutek osiągnięcia maksymalnych zdolności produkcyjnych). W wymianie handlowej z zagranicą Iran od lat notuje dodatnie saldo obrotów (25,4 mld USD w 2016 r.).

W eksporcie z Iranu w 2016 r. największy udział przypadł na ropę naftową, wyroby chemiczne i petrochemiczne, owoce i orzechy, a także rudy metali i cement. Głównym partnerem eksportowym Iranu są Chiny, na którą przypada ok. 22,2% eksportu, w dalszej kolejności: Indie (9,9%), Turcja (8,4% udział), Japonia (4,5%).

W imporcie do Iranu w 2016 r. dominowały: zaopatrzenie dla przemysłu, środki produkcji, trwałe dobra konsumpcyjne, artykuły żywnościowe i usługi techniczne. Głównym importerem były ZEA na którą przypada 39,6% całości importu, a ponadto: Chiny (22,4%), Korea Południowa (4,7%) i Turcja (4,6%).

Na irańskim rynku pracy obserwowany jest wzrostowy trend bezrobocia od 2014 roku, przy tempie kreacji miejsc pracy nie nadążającym za znacznym napływem osób wchodzących na rynek pracy (po około pół miliona rocznie w perspektywie najbliższych 5 lat), przez co stopa bezrobocia utrzymuje się na relatywnie wysokim poziomie. Według prognoz MFW w 2017 roku nastąpi stabilizacja sytuacji na rynku pracy i stopa bezrobocia osiągnie poziom 12,5%, taki sam jak zanotowany w 2016 roku wobec 11,0% w 2015 roku. Wysokie jest bezrobocie kobiet (dla których stopa bezrobocia wynosi 20%) oraz osób młodych (wskaźnik oscyluje blisko 30%, w tym dla młodych kobiet indeks osiąga niespełna 50%). Obserwowane jest stopniowe zwiększenie

aktywności zawodowej Irańczyków do około 40% przewidywanych na rok 2017 z 30,4% zanotowanych w 2014 roku, wciąż jednak stopa partycypacji kobiet pozostaje niska (około 15%).

1.4. Kodeks pracy i zatrudnienie

Tekst jednolity aktualnego irańskiego kodeksu pracy w wersji PDF „Labour Law of Islamic Republic of Iran” zamieszczony jest na stronie dedykowanej programowi Go Iran (www.goiran.gov.pl) w zakładce „DO POBRANIA” oraz znajduje się w posiadaniu Zagranicznego Biura Handlowego PAIH w Teheranie.

1.5. Wymiana gospodarcza między Polską i Iranem

Wymiana handlowa Polski z Iranem kształtuje się poniżej poziomu odpowiadającego potencjałowi obu państw. Jest to spowodowane przede wszystkim trudnościami w dziedzinie przekazów pieniężnych, jednak w związku ze zniesieniem sankcji, rynek ten zaliczany jest do bardzo perspektywicznych.

Iran został wskazany przez Rząd RP jako jeden z pięciu najbardziej perspektywicznych na świecie rynków do rozwoju polskiej gospodarki (obok Algierii, Indii, Meksyku i Wietnamu).

W całym 2016 roku Iran zajmował 73. miejsce w polskim eksporcie (0,04% eksportu ogółem) oraz 65. miejsce w imporcie do Polski (0,06% importu ogółem). W 2016 roku polski eksport do Iranu osiągnął poziom 81,0 mln EUR, wzrastając o 79,6% w skali roku.

W strukturze towarowej polskiego eksportu do Iranu w całym 2016 roku największy udział miały grupy towarów: towary różne (30,9%), maszyny i urządzenia transportowe (29,0%) towary przemysłowe klasyfikowane według surowca (14,6%) oraz żywność i zwierzęta żywe (11,4%). Polskimi hitami eksportowymi do Iranu są: ciągniki, wyroby przemysłu maszynowego, materiały budowlane, akcesoria i części samochodowe, meble sprzęt RTV i AGD, wyroby ze szkła i kryształu, kosmetyki i środki higieny, leki i wyroby medyczne. Według Internetowego Systemu Informacji Gospodarczej Insigis Ministerstwa Rozwoju (insigis.mg.gov.pl) 426 polskich firm eksportuje do Iranu.

Według Ministerstwa Rozwoju za branże z potencjałem uznawane są sektory: rolno-spożywczy, kosmetyczny i farmaceutyczny, maszyn górnictw, technologii związanych z poprawą efektywności energetycznej, maszyn rolniczych dla przetwórstwa rolno-spożywczego, transportowy, chemii budowlanej, meblowy, sprzętu medycznego, materiałów budowlanych i dekoracyjnych, odzieżowy, sprzętu RTV i AGD, turystyczny.

Polski import z Iranu osiągnął w całym 2016 roku 113,9 mln EUR i był wyższy 8,5-krotnie w skali roku. W strukturze polskiego importu z Iranu w całym 2016 roku dominowały grupy towarów: paliwa mineralne i smary (77,3%), towary przemysłowe klasyfikowane według surowca (11,8%), żywność i zwierzęta żywe (6,3%) oraz surowce niejadalne z wyjątkiem paliw (3,3%).

W latach 2013-2015 nie zanotowano napływu polskich FDI do Iranu, także stan polskich FDI w tym kraju był zerowy – ze względu na istniejące sankcje.

Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej:

- Umowa o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Islamskiej Republiki Iranu, sporządzona w Teheranie dnia 2 października 1998 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 22, poz. 217);
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Islamskiej Republiki Iranu w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, podpisana w Teheranie dnia 2 października 1998 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 244, poz. 1770, z późn. zm.).
- Umowa o współpracy gospodarczej między Rządem RP a Rządem Islamskiej Republiki Iranu, podpisana w Teheranie dnia 26 września 2015r. została zatwierdzona przez Rząd RP z dniem 28 grudnia 2015 r. Pod koniec stycznia 2017 Iran zaproponował pewną modyfikację- dodanie aneksu o sposobie wprowadzania ewentualnych poprawek. Kwestie proceduralne opóźnią zatem wejście w życie umowy. Umowa przewiduje utworzenie międzyrządowej komisji mieszanej, która będzie forum dla przyszłych regularnych konsultacji gospodarczych.

2. HANDEL MIĘDZYNARODOWY Z IRANEM

Procedura eksport towarów do Iranu jest związane z dużym stopniem biurokratyzacji gospodarki. Osoby fizyczne oraz prawne mające zamiar prowadzić bezpośrednią aktywność ekonomiczną na terytorium Iranu muszą zarejestrować swoje działania w Ministerstwie Handlu oraz Irańskiej Izbie Handlowej. Rejestracja skutkuje wydaniem swego rodzaju „dowodu tożsamości” handlowej, który jest należy przedkładać przy zawieraniu wszelkich umów handlowych. Z kolei, rejestracja w Ministerstwie Gospodarki i Finansów IRI jest wymaga przy sprawach związanymi z kwestiami celnymi oraz podatkowymi.

Irańska ustawa o imporcie/eksporcie do/z Iranu wyróżnia trzy kategorie produktów importowych: towary, których import jest dozwolony bez wydania stosownych zezwoleń; towary, na które niezbędne jest uzyskanie licencji przed ich przywozem; towary, których import jest zakazany przez prawo szariatu oraz inne przepisy prawne.

Realnie, eksport towarów do Iranu możliwy jest poprzez dwie ścieżki: usługi zarejestrowanych pośredników irańskich – kontrakty na pośrednictwo muszą być zarejestrowane w Ministerstwie Handlu w Departamencie ds. Kupiectwa, lub zarejestrowanie w Iranie oddziału firmy.

Należy pamiętać, że inne ścieżki eksportu są zabronione oraz karane, skutkując np. konfiskatą towaru (szczegółowe informacje dot. dostępu do rynku w jęz. angielskim Market Access Database – Komisja Europejska).

Restrykcje importowe:

- restrykcje odnośnie towarów i produktów zabronionych prawem islamskim,
- prawne uregulowania odnośnie broni, amunicji, lekarstw, niestandardowych i niezdrowych produktów albo towarów zawierających materiały radioaktywne,
- sankcje ekonomiczne wspierające rozwój krajowego przemysłu i produktów,
- restrykcje na materiały i produkty gdzie istnieje odpowiednia produkcja lokalna,
- restrykcje odnośnie tzw. niepotrzebnych i luksusowych dóbr i towarów,
- inne restrykcje - import kompletnie zakazany (nie można oficjalnie otrzymać listy towarów zakazanych, lista często ulega modyfikacji),
- szczególnie wysokie stawki celne dotyczą produktów finalnych.

Dostęp do informacji o warunkach importu:

- przejrzystość – otrzymanie pełnej informacji o barierach w handlu i inwestycjach jest trudne do zdobycia, to prowadzi do sprzecznych często wniosków, często nie jest jasne czy istnieją restrykcje czy nie, względnie czy są w mocy na określony czas;
- lista zakazanych towarów nie związanych ze specyfiką prawa Islamskiej Republiki Iranu, nie jest osiągalna;
- restrykcje w handlu towarami rolnymi, dla przykładu, są nakładane i znoszone z dnia na dzień;
- procedury uzyskania zwolnienia od formalnych zasad są niejasne: niektóre firmy otrzymują zwolnienia, inne otrzymują informacje, że żadne wyjątki nie są możliwe. Nie jest jasne, jakie są właściwe procedury;
- większość barier występuje w odniesieniu do produktów finalnych, towarów rolno-spożywczych i dóbr konsumpcyjnych. Jest to szczególny problem dla firm małych i średnich. Firmy duże, bardziej zaawansowane technologicznie, oferujące produkty usługi i eksperytyzy mające udział w produkcji lokalnej, zwykle w kooperacji z lokalnym partnerem, napotykają na mniej przeszkód, bądź są w stanie wywalczyć specjalne traktowanie.

Obowiązkowe dokumenty w przypadku eksportu:

- list przewozowy (packing list),
- faktura (commercial invoice),
- polisa ubezpieczeniowa (insurance certificate),
- eksportowa deklaracja celna (customs export declaration),
- licencja eksportowa (export license),
- certyfikat pochodzenia (certificate of origin),
- pokwitowanie z magazynu celnego (customs warehouse receipt),
- świadectwo kontroli (inspection certificate),
- konosament (bill of lading).

Obowiązkowe dokumenty w przypadku importu:

- konosament (bill of lading),
- faktura (commercial invoice),
- list przewozowy (packing list),
- certyfikat pochodzenia (certificate of origin),

- świadectwo standardu technicznego (technical standard certificate),
- pozwolenie importowe (import permit),
- raport z inspekcji (inspection report),
- polisa ubezpieczeniowa (insurance certificate),
- importowa deklaracja celna (customs import declaration),
- pokwitowanie z magazynu celnego (customs warehouse receipt),
- zlecenie wydania ładunku (cargo release order).

2.1. Transport morski

GDAŃSK – BANDAR ABBAS (Iran)

Poniżej znajduje się szacunkowe zestawienie kosztów transportu morskiego na odcinku GDAŃSK – BANDAR ABBAS (Iran). Szacunkowe wyliczenie zakłada, iż ładunek i odbiorca nie podlegają obostrzeniom wynikającym z sankcji. Szacunkowe ceny frachtu oparte są na aktualnych cenach i taryfach (listopad 2017 r.) i podlegają zmianom.

Commodity:	general cargo
Containers:	1x20' & 1x40' cntr
POL:	FOB Gdansk, Poland
POD:	Bandar Abbas, Iran
Freight rate:	Euro 1,250 per 20' container , Based on freight Collect in Iran Euro 1,650 per 40' container , Based on freight Collect in Iran
Exclude:	D/O fee & VAT
Services:	by Vessel

HAMBURG – BANDAR ABBAS (Iran)

Poniżej znajduje się szacunkowe zestawienie kosztów transportu morskiego na odcinku HAMBURG – BANDAR ABBAS (Iran). Szacunkowe wyliczenie zakłada, iż ładunek i odbiorca nie podlegają obostrzeniom wynikającym z sankcji. Szacunkowe ceny frachtu oparte są na aktualnych cenach i taryfach (listopad 2017 r.) i podlegają zmianom.

Commodity:	general cargo
Containers:	1x20' & 1x40' cntr
POL:	FOB Hamburg Port, Germany
POD:	Bandar Abbas, Iran

Freight rate: Euro 900 per 20' container, Based on freight Collect in Iran
Euro 1,250 per 40' container, Based on freight Collect in Iran

Exclude: D/O fee & VAT

Services: by Vessel

2.2. Transport lądowy

WARSZAWA – TEHERAN (Iran)

Poniżej znajduje się szacunkowe zestawienie kosztów transportu kołowego na odcinku WARSZAWA – TEHERAN (Iran). Szacunkowe wyliczenie zakłada, iż ładunek i odbiorca nie podlegają obostrzeniom wynikającym z sankcji. Szacunkowe ceny frachtu oparte są na aktualnych cenach i taryfach (listopad 2017 r.) i podlegają zmianom.

Commodity: general cargo

Containers: 1 x full truck (up to 20 tons loading)

POL: FCA Warsaw, Poland

POD: Shahriyar Customs-Tehran, Iran

Freight rate: Euro 4,950 Per truck, Based on freight Collect in Iran

Exclude: D/O fee & VAT, Ex1 document

Services: by Truck

2.3. Transport lotniczy

HAMBURG – TEHERAN

Poniżej znajduje się szacunkowe zestawienie kosztów transportu lotniczego na odcinku HAMBURG – TEHERAN (Iran). Szacunkowe wyliczenie zakłada, iż ładunek i odbiorca nie podlegają obostrzeniom wynikającym z sankcji. Szacunkowe ceny frachtu oparte są na aktualnych cenach i taryfach (listopad 2017 r.) i podlegają zmianom.

Commodity: General cargo

POL: FCA Hamburg, Germany

POD: IKA Customs, Iran

Air Freight rate:

- All rates are in EUR and per kg
- Volume / Weight ratio 1 : 6

	Origin	MIN	Flat	45 kg	100 kg	250 kg	300 kg	500 kg	1000 kg
via IR Airline	FRA	EUR 275	9.3	6.8	3.7	2.6	2.45	2.25	2.05
via SU Airline	FRA	EUR 260	8.3	6.5	3.2	2.12	1.95	1.8	1.65

From HAM to FRA: EUR 0.15 per kg or min EUR 15,00

FOB – charges as follows:

	MIN	+50	+100	+200	+300	+400	+500	+600	+700
PICK UP:	EUR 35	40	45	55	65	70	75	80	85
HANDLING:	EUR 25								
RA-FEE:	EUR 15								
THC:	EUR 0,10/ per kgs aw or 10,-- MIN								
X-RAY:	EUR 0,15/ per kgs aw or 35,-- MIN (if needed)								

(Further charges may apply if Federal Authorities demand additional security measures. These will be billed at cost.)

Exclude: D/O fee & VAT

Services: by Air

WARSAWA – TEHERAN

Commodity: General cargo

POL: FCA Warsaw, Poland

POD: IKA Customs, Iran

Air Freight rate:

- All rates are in EUR and per kg
- Volume / Weight ratio 1 : 6

	Origin	MIN	Routing	45 kg	100 kg	300 kg	500 kg	1000 kg
via TK Airline	WAW	EUR 400	WAW-FRA-IST-IKA	6.98	3.91	2.66	2.51	2.36

FOB – charges as follows:

PICK UP	(it depends on exactly dimensions, weights, address and etc.)
CUSTOM CLEARANCE	EUR 45
HANDLING	EUR 45
AWB, ICS	EUR 25
Airport transfer	0.12 EUR/gross kg, min. 45 EUR

(Further charges may apply if Federal Authorities demand additional security measures. These will be billed at cost.)

Exclude: D/O fee & VAT

Services: by Air

2.4. Transfer środków pieniężnych

Istotnym problemem przy współpracy z Iranem okazują się ograniczone możliwości przy transferze środków pieniężnych pomiędzy bankami irańskimi i zagranicznymi. Od października/listopada 2017 r. transakcje między Polską a Iranem obsługiwane przez PKO Bank Polski oraz Bank Gospodarstwa Krajowego zostały wstrzymane do odwołania.

2.5. Dodatkowe regulacje i przydatne informacje

ZGŁOSZENIE ŁADUNKU

W celu uzyskania zezwolenia na wjazd towaru do Iranu, importer ma obowiązek zarejestrować swoje zamówienie w Ministerstwie Przemysłu (przed przybyciem ładunku do Iranu).

TRANSPORT W IRANIE

Poniżej znajduje się szacunkowe zestawienie kosztów transportu na terenie Iranu. Szacunkowe wyliczenie zakłada, iż ładunek i odbiorca nie podlegają obostrzeniom wynikającym z sankcji. Szacunkowe ceny frachtu oparte są na aktualnych cenach i taryfach (listopad 2017r.) i podlegają zmianom.

Transport pełnego kontenera z **Bandar Abbas** do **Teheranu** i powrót pustego kontenera do **Bandar Abbas**:

Koszt: ok. 900 USD

Czas: ok. 3 dni

Transport samochodowy (lub pełen kontener) z **Teheranu** do **Bandar Abbas**:

Koszt: ok. 300 USD

Czas: ok. 3 dni

STAWKI TARYF CELNYCH

Ports and Maritime Organization: www.pmo.ir/en/servicecharges

Islamic Republic of Iran Customs Administration: www.irica.gov.ir/Portal/home/?3859/Tariff-

Do podanych stawek należy doliczyć podatek VAT w wysokości 9%.

PRZYDATNE RAPORTY:

Customs Administration

www.irica.gov.ir/Portal/home/?7076/Customs-Articles

www.irica.gov.ir/Portal/home/?7068/-Annual-Statistic-

www.irica.gov.ir/Portal/home/?7072/Montly-Statistics-

Trade Promotion Organization of Iran

eng.tpo.ir/index.aspx?fkeyid=&siteid=5&pageid=1933

Iran Chamber of Commerce

en.iccima.ir/other-information/notes-articles.html

Iran International Exhibitions Co.

en.iranfair.com

Organization for Investment, Economic and Technical Assistance of Iran - Invest in Iran

www.investiniran.ir/en/home

3. ROZPOCZĘCIE PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI W IRANIE NA PRZYKŁADZIE SPÓŁKI Z O.O.

PROCEDURY: Dorosły, żonaty mężczyzna musi przebrnąć przez 8 procedur w przypadku otwarcia spółki. Ilość W przypadku żonatyh kobiet ten proces wzrasta do 9 procedur, w związku z tym, iż kobiety w kulturze perskiej są w pewien sposób zależne od mężczyzny.

CZAS: Według oficjalnych danych proces założenia spółki trwa 15 dni dla mężczyzn i 16 dni dla kobiet. W rzeczywistości ilość procedur, czas oczekiwania, niezbędne i nieuniknione korekty powodują, iż ten proces wydłuża się do 8 tygodni.

KAPITAŁ: W przypadku utworzenia spółki z o.o. w Iranie (Limited Liability Company - محدود شرکت با مسئولیت) nie jest wymagany minimalny kapitał zakładowy.

3.1. Rejestracja spółki

KROK 1 - (TYLKO DLA KOBIET) Uzyskanie zgodę męża na otwarcie działalności gospodarczej

Czas: 1 dzień

Koszty: Brak opłat

Według kodeksu cywilnego art. 1117, mąż może uniemożliwić żonie wykonywanie zawodów lub prac technicznych, które są niezgodne z interesem rodziny i godności męża lub żony. Dlatego zamężna kobieta musi uzyskać zgodę męża, aby otworzyć firmę i rozpocząć proces rejestracji firmy.

KROK 2 - Uzyskanie zaświadczenia o niekaralności

Miejsce: Police Electronic Service Centers

Czas: średnio 5 dni

Koszty: 150,000 IRR (50,000 IRR za record oraz 100,000 IRR na konto Justice Department in Tehran)

Zgodnie z artykułami 111 i 147 poprawek do Kodeksu handlowego z 1969r. oświadczenie o niekaralności należy uzyskać od wszystkich dyrektorów przedsiębiorstw w celu rejestracji nowej spółki.

KROK 3 - Zarejestrowanie unikalnej nazwy firmy, rejestracja w Urzędzie Rejestracji Spółek (Companies Registration Office) i opłata rejestracyjna

Czas: 3 dni

Koszty: 375,000 IRR za rejestrację i 40,000 IRR za wyszukanie i rezerwację nazwy.

Aby zarejestrować się w Companies Registration Office, firma musi przedstawić następujące dokumenty:

- Statut podpisany przez wszystkich akcjonariuszy;
- Deklarację stwierdzającą, że wszystkie akcje mają pokrycie;
- Protokół z walnego zgromadzenia fundatorów i zarząd;
- Protokół z walnego zgromadzenia wspólników, odzwierciedlając wybory pierwszych dyrektorów i inspektora (ów);
- Pisemne oświadczenie, akceptując stanowisko dyrektora i inspektora;
- Dowód osobisty (Karte Melli) oraz akty urodzenia (uwierzytelnione kopie) akcjonariuszy i inspektorów;
- Nazwa obiegowej gazety, w której będą publikowane wszystkie ogłoszenia firmowe.

Dokumentacja wnioskowa oznaczona jest kodem kreskowym, tak aby umożliwić śledzenie przepływu dokumentów.

KROK 4 - Zamieszczenie ogłoszenia o utworzeniu spółki w Dzienniku Ustaw i wybranej gazecie ogólnego obiegu.

Czas: 1 dzień

Koszty: 140,000 IRR w Dzienniku Ustaw; 240,000 IRR w gazecie ogólnego obiegu

Możliwe jest bezpośrednio opublikowanie zawiadomienia o utworzeniu Spółki w Dzienniku Ustaw oraz wybranej gazecie ogólnego dostępu. Kolejnym rozwiązaniem jest przesłanie ogłoszenia do urzędu pocztowego, który następnie przekazuje je do gazety (Gazette). Proces ten trwa od 15 do 30 dni. Jednak aby rozpocząć działalność gospodarczą nie trzeba czekać, aż publikacja zostanie zakończona. Po złożeniu zawiadomienia o rejestracji w Dzienniku Urzędowym, kopia zawiadomienia opatrzona jest pieczęcią urzędową wskazującą, że ogłoszenie jest w trakcie publikacji. Zawiadomienie opatrzone pieczęcią Dziennika Urzędowego posiada taką samą wartość jak w ogłoszenie opublikowane w Dzienniku. Daje to więc możliwość formalnego rozpoczęcia działalności gospodarczej.

KROK 5 - Powiadomienie organów podatkowych (State Tax Affairs Organization) o rozpoczęciu działalności.

Czas: 1 dzień:

Koszty: brak opłat

Zgodnie z artykułem 177, przepisy 3 ustawy o podatku bezpośrednim (Direct Tax Act), nowoutworzona firma ma obowiązek powiadomić na piśmie organy podatkowe (State Tax Affairs Organization) o rozpoczęciu swojej działalności w ciągu 2 miesięcy. Niespełnienie tego warunku spowoduje grzywny i pozbawienie wszelkich stosownych udogodnień podatkowych, czy zwolnień.

KROK 6 - Rejestracja VAT

Czas: 2 dni

Koszty: brak

Rejestracja do celów podatku VAT niezbędna jest w przypadku firm wykonujących działalność przemysłową lub handlową. Podstawę prawną do takiej rejestracji jest Prawo Wdrażania VAT (Law of Implementation of the Value Added Tax) uchwalone w 1387r. (2008r.) (z późniejszymi zmianami). Rejestracji VAT jest bezpłatna i może zostać dokonana w trybie online za pośrednictwem strony: www.evat.ir. The State Tax Affairs Organization jest częścią Ministerstwa Gospodarki i Finansów (the Ministry of Economic Affairs and Finance).

KROK 7 - Odebranie urzędowo zaplombowanych ksiąg rachunkowych w terminie 30 dni od daty rejestracji.

Czas: 1 dzień

Koszty: 100,000 IRR

Koszt zależy od liczby stron oficjalnie zaplombowanej księgi rachunkowej.

KROK 8 - Uiszczenie opłaty skarbowej w ciągu 60 dni od daty rejestracji spółki.

Czas: 1 dzień

Koszty: 0,05% wartości nominalnej zgłoszonego kapitału zakładowego

Zgodnie z artykułem 48 ustawy o podatkach bezpośrednich (Direct Taxation Act), opłaty skarbowe należy uiścić w ciągu 60 dni od daty rejestracji spółki. Należy ją uiścić w Banku Mellī Iran.

KROK 9 - Rejestracja pracownika do programu ubezpieczeń społecznych w irańskim Departamencie Pracy (Iranian Labour Department) i uzyskanie odpowiedniego numeru.

Czas: 1 dzień

Koszty: brak

W celu zgłoszenia aplikacji do programu ubezpieczeń społecznych, wnioskodawca wysyła kopię pierwszego miesięcznego raportu wynagrodzenie do Departamentu Pracy Iranu (the Iranian Labor Department) powiększona o składkę w wysokości 33% miesięcznego wynagrodzenia pracownika (7% pracownik, 23% pracodawca, 3% składka dla bezrobotnych – unemployment contribution, oraz 3% składka rządowa).

3.2. Uzyskanie pozwolenia na budowę

KROK 1 - Zatrudnienie niezależnego licencjonowanego biura usług inżynierskich

Podmiot: Firma nadzorująca

Czas: 1 dzień

Koszty: brak

Inwestor musi zatrudnić niezależnego licencjonowane biuro zajmujące się przedmiarami budowlanym, a później nadzorem budowlanym. Zespół projektowy i nadzorczy zapewnia nadzór techniczny poprzez inżyniera architektonicznego na czas trwania prac budowlanych i kieruje pracami zgodnie z planami. Zespół ten informuje o wszystkich prac budowlanych inżynierowi projektu.

KROK 2 - Wniosek o zatwierdzenie zagospodarowania przestrzennego

Podmiot: E-service Office

Czas: 1 dzień

Koszty: brak

Inwestor musi uzyskać zezwolenie na przestrzenne zagospodarowania terenu z odpowiedniego biura (E-service Office). Inwestor składa wniosek i urzędnik E-service Office skanuje wniosek oraz dokumenty uzupełniające wprowadzając je do systemu. Inspekcja terenu odbywa się zazwyczaj w perspektywie kilku najbliższych dni. W trzecim lub czwartym dniu, inspektor wprowadza informacje o terenie do systemu, które przesyłane są drogą elektroniczną do Urzędu Miasta celem zatwierdzenia. Urząd Miasta/Gmina zazwyczaj zatwierdzenie wniosek o pozwolenie na lokalizację w ciągu 1- 2 dni i przesyła zatwierdzenie z powrotem do odpowiedniego E-service Office. Zgodnie z oficjalnymi danymi inwestor może uzyskać zatwierdzenie lokalizacji w ciągu 10 dni od złożenia wniosku.

Płatność jest dokonywana za pomocą karty bankomatowej za pomocą systemu POS dostępnego w placówkach E-service Office.

KROK 3 - Przyjęcie wizji lokalnej (inspekcja terenu)

Podmiot: Urząd miasta/Gmina

Czas: 1 dzień

KROK 4 - Uzyskanie zgody zagospodarowania przestrzennego

Podmiot: E-service Office

Czas: 10 dni

KROK 5 - Wniosek i uzyskanie pozwolenia na budowę

Podmiot: Instytucja usług inżynierskich i technicznych oraz Urząd Miasta/Gmina

Czas: 30 dni

Inwestor składa wniosek o pozwolenie na budowę za pośrednictwem E-service Office, który to urząd przesyła dokumenty do Urzędu Miasta/Gminy w celu zatwierdzenia. Aplikacja jest weryfikowana i podpisana przez następujące osoby:

- Kierownik Planu Generalnego (Head of Masterplan (na etapie zatwierdzania lokalizacji);
- Kierownik Wydania Zezwolenia (Head of Issuing Permission);
- Zastępca Departamentu Urbanistyki i Planowania dzielnicy (Deputy of Urban and City Planning District);
- Burmistrza dzielnicy/gminy.

Po uzyskaniu wszystkich podpisów, zatwierdzony wniosek zostaje odsyłany do E-service Office i pozwolenie zostaje wydane. Wnioskodawcy są informowani o zatwierdzeniu ich wniosku za pomocą wiadomości e-mail, SMS lub telefonicznie. Cały proces trwa około 1 miesiąca.

Płatność jest dokonywana za pomocą karty bankomatowej za pomocą systemu POS dostępnego w E-service Office.

KROK 6 - Przyjęcie I. inspekcji z Urzędu Miasta/Gminy

Podmiot: Urząd Miasta/Gminy

Czas: 1 dzień

Prace budowlane nie wymagają wstrzymania podczas odbywającej się kontroli.

KROK 7 - Przyjęcie II. inspekcji z Urzędu Miasta/Gminy

Podmiot: Urząd Miasta/Gminy

Czas: 1 dzień

KROK 8 - Przyjęcie III. inspekcji z Urzędu Miasta/Gminy

Podmiot: Urząd Miasta/Gminy

Czas: 1 dzień

KROK 9 - Przyjęcie IV. inspekcji z Urzędu Miasta/Gminy

Podmiot: Urząd Miasta/Gminy

Czas: 1 dzień

KROK 10 - Przyjęcie V. inspekcji z Urzędu Miasta/Gminy

Podmiot: Urząd Miasta/Gminy

Czas: 1 dzień

KROK 11 - Wniosek o świadectwo ukończenia budowy

Podmiot: E-service Office

Czas: 1 dzień

Po zakończeniu prac budowlanych, inwestor musi złożyć do E-service Office komplet dokumentów zawierający wszystkie raporty kontrolne podpisane przez inżyniera nadzorującego na każdym etapie budowy. E-service Office skanuje i przesyła komplet dokumentacji do Urzędu Miasta/Gminy. Następnie wyznaczany jest inspektor który czy nie wystąpiły żadne naruszenia względem pozwolenia na budowę. Inspektor składa raport o braku naruszeń (w przypadku zgodności) do Urzędu Miasta/Gminy.

Świadectwo ukończenia budowy musi być podpisane przez:

- The Head of Issuing Permission
- The Head of Technical Supervision
- Deputy for Urban Planning
- The District Mayor

Po uzyskaniu wszystkich podpisów, zatwierdzone świadectwo ukończenia budowy jest przesyłane do właściwego E-service Office, który to informuje o tym fakcie inwestora.

KROK 12 - Przyjęcie inspekcji końcowej

Podmiot: Urząd Miasta/Gminy

Czas: 1 dzień

KROK 13 - Uzyskanie podłączenia do kanalizacji

Podmiot: Odpowiednia jednostka zajmująca się obsługą kanalizacji na danym terenie

Czas: 49 dni

KROK 14* - Uzyskanie podłączenia wodociągu

Podmiot: Odpowiednia jednostka zajmująca się obsługą wodociągu na danym terenie (zwykle jest to ten sam dostawca, który odpowiada za kanalizację)

Czas: 21 dni

KROK 15* - Uzyskanie świadectwa zakończenia robót budowlanych

Podmiot: E-service Office

Czas: 1 dzień

Koszt świadectwa ukończenia robót budowlanych wynosi IRR 3 670/mkw. Płatności dokonuje się przy użyciu karty bankomatowej za pomocą systemu POS dostępnego w E-service Office. Płatność za świadectwo ukończenia robót budowlanych muszą być dokonana już w trakcie składania wniosku o pozwolenie na budowę.

*procedura odbywa się równolegle z wcześniejszymi procedurami.

3.3. Podłączenie prądu

Średnia cena prądu: 0,062 USD/kWh

Cena zależy od rodzaju wykorzystania – gospodarstwo domowe, przedsiębiorstwo małe lub duże, a także dostawcy. Wskazana powyżej cena dotyczy dostawcy Great Tehran Electricity Distribution Company (GTEDC).

KROK 1 - Złożenie wniosku do GTEDC i oczekiwanie na kontrolę zewnętrzną

Podmiot: Great Tehran Electricity Distribution Company (GTEDC)

Czas: 9 dni kalendarzowych

Koszty: brak

Klient musi złożyć wniosek o podłączenie energii elektrycznej osobiście, i dołączyć świadectwo z danymi dotyczącymi rodzaju prowadzenia działalności.

KROK 2* - Przyjęcie kontroli zewnętrznej z GTEDC

Podmiot: Great Tehran Electricity Distribution Company (GTEDC)

Czas: 1 dzień kalendarzowy

Koszty: 5 000 000 IRR

Po zakończeniu procesu aplikacji, inżynier reprezentujący dostawcę odwiedzi teren (działkę), w celu oceny przepustowości sieci i wykonalności nowego przyłącza. Osobista wizyta terenu jest konieczna, ponieważ mapy dostawcy nie są wystarczająco aktualne. Ponadto, dostawca zweryfikuje, czy szacowane zużycie przedłożony przez wnioskodawcę jest prawidłowe.

Następnie przygotowywana jest dla klienta szacunkowa opłata za przyłącze, która w późniejszym czasie musi być uiszczona w banku. Klient w momencie składania wniosku podpisuje również umowę z dostawcą.

KROK 3 - Uzyskanie zgody od GTEDC na projekt prywatnej podstacji

Podmiot: GTEDC

Czas: 7 dni kalendarzowych

Koszt: 14 000 USD

W przypadku poboru mocy na poziomie 140 kVA najprawdopodobniej niezbędna będzie podstacja. Prywatna firma elektryczna (możliwie ta sama, która wykona okablowanie wewnętrzne) projektuje podstację i przekazuje go do Wielkiej Teheranie Electricity Distribution Company (GTEDC) do zatwierdzenia. GTEDC posiada ujednoczony projekt, który może być wykorzystany przez klienta.

KROK 4 - Uzyskanie materiałów do prac zewnętrznych

Podmiot: rynkowi dostawcy

Czas: 7 dni kalendarzowych

Koszt: 5 000 USD

Prace zewnętrzne polegają na budowie prywatnej podstacji rozdzielczej przez wykonawcę dostawcy prądu.

W magazynach dostawcy prądu zwykle występują braki transformatorów. Klient może zakupić materiały na własną rękę lub zwrócić się do dostawcy prądu, który zakupi niezbędne materiały po cenach rynkowych. W przypadku mniejszych projektów, to zazwyczaj dostawca dokonuje zakupu materiałów. W przypadku dużych projektów, klient może zażądać zakupu materiałów we własnym zakresie. Przy średnich projektach zwykle wystarczającą jest moc 140 kVA.

Jeśli klient kupuje materiał we własnym zakresie, będzie zobowiązany dostarczyć niezbędne certyfikaty (dostawca oferuje klientom szczegółową listę materiałów niezbędnych do realizacji przyłącza).

KROK 5 - Uzyskanie usługi prace zewnętrzne od GTEDC

Podmiot: GTEDC

Czas: 35 dni kalendarzowych

Koszty: 30 000 USD

Podwykonawca GTEDC zakończy prace podłączeń zewnętrznych poprzez zainstalowanie podstacji i podłączenie do sieci średniego napięcia.

KROK 6 - Uzyskanie licznika do instalacji i ostateczne połączenie przyłącza od GTEDC

Podmiot: GTEDC

Czas: 6 dni kalendarzowych

Koszty: 700 USD

Gdy prace zostaną zakończone, GTEDC instaluje licznik i następuje uruchomienie dostawy prądu.

*procedura odbywa się równoległe z wcześniejszymi procedurami.

Blizsze informacje dotyczące taryf dostępne są na stronie <http://www.tbtc.co.ir/>

3.4. Rejestracja nieruchomości

KROK 1 - Uzyskiwanie zaświadczenia o ubezpieczeniu społecznym

Podmiot: Social Security Organization

Czas: 7 dni (równoległe z krokiem 2, 3, 4 i 5)

Koszty: brak

Przy nieruchomościach wykorzystywane dla celów komercyjnych niezbędne jest uzyskanie zaświadczenia z Social Security Organization.

KROK 2* - Przeprowadzenie kontroli na nieruchomości w Wydziale Rejestracji Nieruchomości (the Real Estate Registration Department)

Podmiot: Real Estate Registration Department\

Czas: 3 dni (równoległe z krokami 1, 3, 4 i 5)

Koszty:

- 100 000 IRR + 300 000 IRR dla obszarów miejskich
- 100 000 IRR + 100 000 IRR dla obszarów wiejskich

Formalności administracyjne uległy skróceniu. W przeszłości obsługa wniosków odbywała się ręcznie. Obecnie do obsługi wniosków wykorzystywany jest system komputerowy, który pozwolił skrócić czas obsługi, ograniczyć formalności i obniżyć koszty. W efekcie formalności trwają oficjalnie 3-4 dni. Kopia tytułu własności lub odpis kopii są ważne przez 1 miesiąc aż do momentu wpisania do Książ Wieczystych i wyświetlenia na oficjalnej stronie internetowej.

KROK 3* - Uzyskanie zaświadczenia o niezaleganiu w organach podatkowych (Tax Affairs Organization)

Podmiot: Tax Affairs Organization

Czas: 1 dzień (równoległe z krokami 1, 2, 4 i 5)

Koszty: podatek od nabycia- 5% ceny nieruchomości

Rozliczanie podatku ustalane jest zgodnie z obowiązującymi stawkami w zależności od regionu. Zaświadczenie ważne jest przez okres 1 miesiąca. Zgodnie ze znowelizowanym art. 1 ustawy „Facilitation of Administration of Notary Public Office” z lipca 2006 roku notariusze nie mogą zarejestrować transakcji dot. nieruchomości przed otrzymaniem zaświadczenia o niezaleganiu wobec organów skarbowych (obowiązuje od 20 marca 2016 r.)

KROK 4* - Opłata podatku od przeniesienia własności

Podmiot: Bank Melli (na przykład)

Czas: 1 dzień (równoległe z krokami 1, 2, 3 i 5)

Koszty: 0,5% wartości nieruchomości (wg stawek regionalnych)

Znaczkę skarbową należy wykupić w Banku Melli Iran jeszcze przed sporządzeniem umowy kupna-sprzedaży. Zgodnie z przepisami prawa i regulacjami Departamentu Rejestracji, podatek od przeniesienia własności obliczany jest zgodnie z cenami „Mantaghe Bandi” (wynikającymi z planu przestrzennego zagospodarowania terenu), w przypadku aktów notarialnych opiewających do 40,000,000 IRR podatek wyniesie 3%, w przypadku wartości powyżej 40,000,000 IRR podatek wynosi 5% całkowitej wartości. W akcie notarialnym może być wymieniona cena „Mantaghe Bandi” lub cena rynkowa. Niemniej jednak podstawą do wyliczenia podatku jest cena „Mantaghe Bandi” która wynosi od 7 do 10% ceny rzeczywistej. Nawet w przypadku gdy w akcie notarialnym użyta zostanie cena rzeczywista, podstawą do obliczenia podatku jest cena „Mantaghe Bandi” , a wartość podatku obliczana jest przez notariusza.

KROK 5* - Uzyskanie zaświadczenia z Urzędu Miasta/Gminy na potrzeby przebudowy/aranżacji nieruchomości

Podmiot: Tax Affairs Organization

Czas: mniej niż jeden dzień (aplikacja online równoległe z krokami 1, 2, 3, 4)

Koszty: Brak

W celu rozliczenia wszystkich remontów dokonanych na nieruchomości należy uzyskać zaświadczenie o braku zaległości podatkowych.

KROK 6 – Przygotowanie aktu notarialnego u notariusza

Podmiot: Notariusz

Czas: 2 dni

Koszty: W sierpniu 2015 roku, dekretem 94/77811 dokonano przeglądu opłaty notarialnych pisanie dla nieruchomości.

W zależności od wartości nieruchomości naliczane są następujące opłaty:

- do 2.000.000 IRR: stała opłata w wysokości 600,000 IRR
- od 2.000.000 do 10.000.000 IRR: 15% wartości (katastralnej) nieruchomości
- od 10.000.000 do 50.000.000 IRR: 10% wartości (katastralnej) nieruchomości
- od 50.000.000 do 100.000.000 IRR: 5% wartości (katastralnej) nieruchomości
- od 100.000.000 do 200.000.000 IRR: 3% wartości (katastralnej) nieruchomości
- od 200.000.000 do 500.000.000 IRR: 1% wartości (katastralnej) nieruchomości
- od 500.000.000 do 1.000.000.000 IRR: 0,4% wartości (katastralnej) nieruchomości
- powyżej 1.000.000.000 IRR: 0,2% wartości (katastralnej) nieruchomości.

Notariusz pobiera opłatę za sporządzenie i rejestrację aktu notarialnego zgodnie z oficjalnymi stawkami określonymi przez Organization of Deeds and Properties Registration.

KROK 7 – Tytuł własności rejestrowany jest w Wydziale Rejestracji Nieruchomości

Podmiot: Real Estate Registration Department

Czas: 3 dni

Koszty: 500,000 IRR

Tytuł własności zarejestrowany jest przez notariusza, który wysyła streszczenie aktu notarialnego do w Wydziału Rejestracji Nieruchomości (Real Estate Registration Department).

Zgodnie z regulacjami „pięcioletniego planu gospodarczego, społecznego i kulturalnego rozwoju Iranu na lata 2011-2015, stare akty notarialne i dokumenty własności gruntów zastępowane są nowymi, w celu zwiększenia bezpieczeństwa dokumentów, a także digitalizacji informacji.

*procedura odbywa się równolegle z wcześniejszymi procedurami.

3.5. Podstawowe obciążenia podatkowe

Podatek lub obowiązkowe składki	Stawka podatku	Podstawa opodatkowania
Składka na ubezpieczenie społeczne – opłacana przez pracodawcę	23%	płaca brutto
Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	25%	zysk do opodatkowania
Podatek od nabycia nieruchomości	5%	wycena wartości gruntu
Podatek od nieruchomości	Zróżnicowane stawki	wycena wartości nieruchomości

Podatek od wartości dodanej (VAT)	9% (od marca 201 r.)	wartość dodana
Składka na ubezpieczenie społeczne – opłacana przez pracownika	7%	płaca brutto
Opłata od transakcji czekiem	200 IRR/czek	liczba wydanych czeków

4. KOSZTY PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI W IRANIE

Do kosztów stałych prowadzenia biura należy zaliczyć takie wydatki jak: telefon stacjonarny, telefon komórkowy, elektryczność, internet szerokopasmowy, VPN (Virtual Private Network).

4.1. Wynajem powierzchni biurowej

Cudzoziemcy: przebywający na stałej wizie biznesowej, posiadający status rezydenta, posiadający zarejestrowaną działalność mają prawo do wynajęcia powierzchni mieszkalnej, biurowej oraz komercyjnej. Biuro może być wynajęte, na podstawie porozumienia, przez lokalnego partnera, który użycza lokal obcokrajowcowi. W Teheranie istnieje agencja nieruchomości, która zajmuje się obsługą cudzoziemców – Delta Home Real Estate (<http://deltahome.ir/AboutUS.aspx>). Pracownicy posługują się biegle językiem angielskim oraz oferowane przez nich kontrakty są w dwóch wersjach językowych (angielski i farsi). Wystawiają również faktury.

Zestawienie orientacyjnych kosztów za wynajem biura o powierzchni 50m²: południowy Teheran 800-1500 złotych, środkowy 1500-3500 złotych, północny 3500-30000 złotych (najczęściej wybierany przez obcokrajowców). Ceny oferowane cudzoziemców są zazwyczaj zawyżone.

4.2. Usługi outsourcingu księgowości

Poniżej znajduje się zestawienie kilku firm oferujących usług księgową w Teheranie. Przy doborze odpowiedniej firmy księgowej warto wziąć pod uwagę rodzaj oprogramowania do rozliczeń księgowych, który będzie zbieżny z oprogramowaniem używanym w centrali rodzimej firmy.

Arman Accountant Managers (Acc2mo.com)

- Zeznania podatkowe;
- Rozliczanie podatku VAT;
- Przygotowanie i składanie miesięcznych deklaracji ubezpieczenia społecznego;
- Pozostałe operacje księgowe.

E-mail: Info@Acc2Mo.com

Hesab Mizan (hesabmizan.ir)

- Miesięczne deklaracje ubezpieczenia społecznego;
- Audyt dokumentacji księgowej i ubezpieczeniowej;
- Rozliczanie płac;
- Sprawozdania finansowe dla osób fizycznych i prawnych;

- Obsługa finansowa i rachunkowa
- Sporządzanie rocznych deklaracji podatkowych;
- Rozstrzyganie sporów podatkowych.

Formularz kontaktowy na stronie www.hesabmizan.ir.

Moein Taraz (moeintaraz.ir)

- Doradztwo finansowe;
- Wsparcie przy uzyskaniu pożyczek bankowych;
- Konstruowanie umów i kontraktów handlowych;
- Przygotowanie studiów wykonalności projektów;
- Doradztwo dla rachunkowości i kadr;
- Przygotowanie sprawozdań finansowych;
- Audyt operacji księgowych;
- Doradztwo w optymalizacji budżetowania organizacji;
- Doradztwo ubezpieczeniowe;
- Rozliczanie składek ubezpieczenia społecznego;
- Doradztwo podatkowe;
- Wdrażanie korporacyjnych strategii podatkowych;
- Prowadzenie ewidencji podatkowej;
- Ekspertyzy nt. podatku VAT i zwolnień podatkowych
- Usługi księgowe (okresowe zeznania podatkowe);
- Rozliczanie czasu pracy w pełnym i niepełnym wymiarze;
- Projektowanie i wdrażanie odpowiedniego oprogramowania finansowego;
- Przygotowanie i wysyłanie deklaracji podatkowych.

E-mail: info@moeintaraz.ir

Borna Accountant (maliami.ir)

- Doradztwo podatkowe;
- Korekty podatkowe i deklaracje okresowe;
- Zestawienia transakcji kupna/sprzedaży;

- Przygotowanie i wysyłanie rocznych deklaracji podatkowych;
- Rozstrzyganie sporów podatkowych;
- Usługi księgowe (doradztwo przy zakupie i wdrożeniu systemu księgowego);
- Rozliczanie księgowo w pełnym i niepełnym wymiarze pracy;
- Przygotowanie zestawienia rocznego (bilans, rachunek zysków i strat);
- Usługi audytu;
- Audyt operacyjny w celu usprawnienia procesów biznesowych;
- Sprawozdanie z kontroli podatkowej;
- Audyt wewnętrzny.

E-mail: Info@Maliati.ir

4.3. Elektryczność

Koszty elektryczności szacowane są na 15-20 EUR miesięcznie dla biura o powierzchni ok. 100 mkw, zatrudniającego 4 osoby.

4.4. Zestawienie usług telefonii komórkowej

Usługi telefonii komórkowej w Iranie oferowane są przez 3 kluczowych operatorów: Irancell (MTN), Rightel i Hamrahe Aval (MCI). Sieci różnią się oferowaną prędkością przesyłu danych, ilością nadajników oraz postrzeganiem na rynku. Za najbardziej prestiżowe uznawane są numery zaczynające się na 0 912-, a więc oferowane przez Hamrahe Aval. Wykupienie dedykowanego numeru wiąże się z dodatkowymi opłatami. Koszt samej karty sim na startce to ok. 15-30 PLN (w zależności od operatora).

IRANCELL (www.irancell.ir)

Posiada największą sieć nadajników. Oferta obejmuje przesył danych w technologii 2G, 3G, 4G (LTE).

Abonament miesięczny:

BASIC- 25,000 tumanów (ok. 25 PLN)

(300 min., 300 SMS, 2 GB internet)

ADVANCED- 40,000 tumanów (ok. 40 PLN)

(500 min., 500 SMS, 5 GB internet)

PROFESSIONAL- 65,000 tumanów (ok. 65 PLN)

(1000 min., 1000 SMS, 10 GB)

RIGHTEL (www.righotel.ir)

Posiada najszybszy internet w technologii 2G, 3G, 4G (LTE), natomiast sieć nadajników jest najmniejsza. Do cen należy doliczyć podatek VAT.

WIATR – 78,000 IRR (ok. 7,8 PLN)

(2000 min. w sieci, 0 SMS, 0 min. połączeń między sieciami, 0,2 GB internet)

HURAGAN – 110,000 IRR (ok. 11 PLN)

(500 min. w sieci, 500 SMS, 0 min. połączeń między sieciami, 0,5 GB internet)

TORNADO – 130,000 IRR (ok. 13 PLN)

(0 min. w sieci, 0 SMS, 50 min. połączeń między sieciami, 0,5 GB internet)

PIORUN – 160,000 IRR (ok. 16 PLN)

(200 min. w sieci, 200 SMS, 0 min. połączeń między sieciami, 2 GB internet)

GRZMOT – 170,000 IRR (ok. 17 PLN)

(120 min. w sieci, 120 SMS, 120 min. połączeń między sieciami, 1,2 GB internet)

BURZA – 220,000 IRR (ok. 22 PLN)

(200 min. w sieci, 0 SMS, 200 min. połączeń między sieciami, 2 GB internet)

ZAMIEĆ – 500,000 IRR (ok. 50 PLN)

(1000 min. w sieci, 1000 SMS, 1000 min. połączeń między sieciami, 2 GB internet)

Hamrahe Aval (MCI)

Największa sieć telefonii komórkowej w Iranie, posiadająca stosunkowo duże pokrycie nadajników i oferuje przesył danych w technologii 2G, 3G, 4G (LTE). Operator uznawany jest za najbardziej prestiżowego w Iranie. Taryfy dobierane są zgodnie z indywidualnymi potrzebami firmy. Poniżej standardowe pakiety:

DEPENDING LOW – 50,000 IRR (ok. 5 PLN)

(75 min. w sieci, 75 SMS wewnątrz sieci, 150 MB internet)

WELCOME PACKAGE – 250,000 IRR (ok. 25 PLN)

(400 min. w sieci, 400 SMS wewnątrz sieci, 1 GB internet)

FULL PACK – 500,000 IRR (ok. 50 PLN)

(1000 min. w sieci, 1000 SMS wewnątrz sieci, 2 GB internet)

Wymagane dokumenty do rejestracji numeru na firmę:

- Aktualne dokumenty rejestracyjne spółki;
- Narodowy numer identyfikacyjny spółki (nadany w Iranie);
- Oryginał listu autoryzujący osobę mogącą reprezentować spółkę, wydrukowany na papierze firmowym, podpisany i opieczętowany;
- Oryginał dokumentu tożsamości osoby uprawnionej do reprezentowania spółki;
- Oficjalny adres spółki zawierający kod pocztowy (na potrzeby korespondencji).

4.5. Telefonia stacjonarna

W Iranie jedynym dostawcą usług telefonii naziemnej jest Telecommunication Company of Iran (TCI), która jest również udziałowcem Hamrahe Aval (MCI). Miesięczny koszt 1 linii telefonicznej można oszacować na ok. 50-80 PLN. Biuro powinno posiadać co najmniej 2 linie (w tym 1 linia na fax wciąż popularna metoda komunikacji w Iranie).

Koszty przyłączenia nowej linii: 2 000 000 IRR (ok. 200 PLN)

Czas oczekiwania na przyłączenie: 4-8 tygodni

Koszt połączeń:

- Połączenia **lokalne w ramach prowincji:** 45 IRR (ok. 0,0045 PLN)/min.;
- Połączenia **lokalne pomiędzy prowincjami:** 330 IRR (ok. 0,033 PLN)/min.;
- Połączenia **z sieciami komórkowymi:** 625 IRR (ok. 0,0625 PLN)/min.

4.6. Internet szerokopasmowy

Główni dostawcy internetu szerokopasmowego w Iranie to: Shatel, Afranet, Asiatech, Pars Online, Pishgaman Kavir, Fan Ava, Asre Novin, Datak Telecom, Asre Telecom, Kara Amin Ertebat, Laser, Neda Gostar Saba (SabaNet), (iNet) Irsa Communications Network. Liderem na rynku w Teheranie jest Shatel.

Poniżej znajduje się przykładowa oferta popularnego dostawcy w Teheranie. Firma Shatel posiada kilkanaście różnych taryf. W każdej z taryf dostępne są różne prędkości łącza (od 128 do 8192 Kpbs) oraz różne limity pobierania danych. Dobrej szybkości internet będzie kosztował ok. 150-200 PLN miesięcznie. Poniżej przedstawiam wybrane oferty. Ceny NIE ZAWIERAJĄ podatku VAT.

ECO SERVICE (1024 Kpbs)

Limit roczny: 24 GB

Cena: 120,000 IRR (ok. 12 PLN)/miesiąc

ECO SERVICE (6144 Kpbs)

Limit roczny: 24 GB

Cena: 220,000 IRR (ok. 22 PLN)/miesiąc

ECO SERVICE (8192 Kpbs)

Limit roczny: 24 GB

Cena: 240,000 IRR (ok. 24 PLN)/miesiąc

ART SERVICE (128-1024 Kbps)

Transfer: Nielimitowany

Minimalny transfer: 16 GB

Cena: 280,000 IRR (ok. 28 PLN)/miesiąc

ART SERVICE (512-3072 Kbps)

Transfer: Nielimitowany

Minimalny transfer: 55 GB

Cena: 930,000 IRR (ok. 93 PLN)/miesiąc

ART SERVICE (1024-4096 Kbps)

Transfer: Nielimitowany

Minimalny transfer: 200 GB

Cena: 2,200,000 IRR (ok. 220 PLN)/miesiąc

ART SERVICE (1024-6144 Kbps)

Transfer: Nielimitowany

Minimalny transfer: 350 GB

Cena: 4,000,000 IRR (ok. 400 PLN)/miesiąc

Do wszystkich taryf należy doliczyć: Koszty instalacyjne - 150,000 IRR (ok. 15 PLN); Koszty aktywacyjne – 50,000 IRR (ok. 5 PLN).

4.7. VPN (VIRTUAL PRIVATE NETWORK)

Dostęp do internetu w Iranie jest częściowo ograniczony. Niektóre serwisy takie jak YouTube, Facebook, czy Twitter są całkowicie zablokowane, a niektóre działają częściowo (wyszukiwarka Google działa poprawnie, natomiast część treści jest niedostępna, włączając w to część polskich serwisów informacyjnych). W związku z powyższym do sprawnego funkcjonowania niezbędna

jest usługa VPN. Możliwe jest znalezienie dostawców nie pobierających opłat za usługę, natomiast jakość tych usług jest wątpliwa i niestabilna. Przykładem może być używany lokalnie Psiphon (aplikacja na urządzenia mobilne).

ZESTAWIENIE PŁATNYCH USŁUG VPN

Express VPN – 99,95 USD/rok

Astrill VPN – 69,95 USD/rok

NordVPN – 69 USD/rok

pureVPN – 53,7 USD/rok

IPvanishVPN – 77,99 USD/rok

HIDEmyASS! – 71,88 USD/rok

Avira Phantom VPN – 47,95 USD/rok

5. KULTURA BIZNESOWA W IRANIE

Prowadząc działalność biznesową w Iranie należy stosować się do kilku podstawowych zasad i wytycznych. Irańczycy są bardzo przyjaznymi i gościnnymi ludźmi z ogromnym poczuciem dumy narodowej. Atmosfera biznesu w kraju jest bardzo przyjemna i bynajmniej nie agresywna czy budząca grozę. Irańczycy są chętni do nawiązywania kontaktów biznesowych z ludźmi ze wszystkich krajów świata i bardzo lubią ustanawiać nowe relacje.

Język

Perski to język urzędowy w Iranie, natomiast angielski jest używany w większości środowisk biznesowych i na wyższych szczeblach władzy.

Umawianie spotkań

Tydzień pracy w Iranie trwa od soboty do czwartku w godzinach od 9 do 17. Należy się umawiać na spotkania mailowo bądź telefonicznie. Na dzień przed kontaktem zawsze staraj się potwierdzić czas i miejsce spotkania.

Przy organizacji podróży należy sprawdzić irański kalendarz świąt i unikać biznesowych wyjazdów podczas "Nowrouz" - celebracji irańskiego Nowego Roku, która zaczyna się około 20 marca i rozciąga się na około 2 tygodnie. Czas ten jest wolny od pracy i większość Irańczyków wyjeżdża wtedy na wakacje. Kolejnym okresem, który może spowodować ograniczenia w spotkaniach biznesowych, jest święty miesiąc Ramadanu obchodzony ze względów religijnych.

Spotkania biznesowe mogą być organizowane w godzinach pracy. Należy jednak wiedzieć, że Irańczycy lubią omawiać sprawy biznesowe podczas lunchu bądź kolacji, gdyż jedzenie jest ważnym elementem biznesu, dlatego spotkania mogą również odbywać się w restauracji.

Ubiór

Jeśli chodzi o ubrania, irańscy mężczyźni zazwyczaj noszą garnitur podczas spotkań biznesowych, jednak krawaty nie są zbyt popularne. Kobiety oprócz chust zakrywających włosy, noszą również bardzo konserwatywne ubrania, które w pełni zakrywają ciało. Oczekiwane jest to również od zagranicznych kobiet.

Kobiety

Choć liczba kobiet w biznesie w Iranie stale rośnie, kraj wciąż ma długą drogę do przebycia, jeśli chodzi o osiągnięcie równości. Kobiety rzadziej zajmują wysokie stanowiska. Natomiast stosunek do zagranicznych kobiet w biznesie w Iranie jest bardzo przyjazny.

Spotkania

Bardzo ważne jest zostawienie dobrego wrażenia na pierwszym spotkaniu z irańskim partnerem, bo od tego zależy większość decyzji biznesowych.

Przygotuj się dobrze do spotkania. Upewnij się, że masz wszystkie niezbędne informacje na temat swojej firmy, produktów i propozycji biznesowych. Irańczycy będą pod wrażeniem Twojego profesjonalizmu. Ważne jest, aby pamiętać, że negocjacje biznesowe w Iranie mogą trwać długo - trzeba pozostać cierpliwym i uprzejmym. Irańczycy są ludźmi biznesu, którzy uwielbiają targowanie. Lubią przyjazne nastawienie i mogą negatywnie reagować na agresywne i arogancje podejście biznesowe, które stanowi normę w wielu innych krajach.

Twój sukces w znacznym stopniu jest uzależniony od dobrych stosunków osobistych ze swoim irańskim partnerem. Dlatego podziel się kilkoma informacjami o swoim życiu osobistym, ponieważ może to pomóc w budowaniu zaufania, a Irańczycy to bardzo cenią. Irańczycy to na ogół bardzo lojalni partnerzy biznesowi, dlatego nawiązywania stosunków handlowych opartych na zaufaniu na pewno opłaci się.

Punktualność jest rzadkością w Iranie, ale Twoja punktualność nadal będzie doceniana i postrzegana jako znak szacunku. Irańczycy witają się ze słowem „Salam” - odpowiednikiem polskiego witam. Uścisk dłoni jest powszechnym i formalnym gestem powitania. Mężczyźni powinni poczekać, aż kobieta pierwsza wyciągnie dłoń. Jeśli tak się nie stanie, proste skinienie głowy i uśmiech wystarczą.

Podczas spotkania najlepiej zachować się formalnie. Zwracamy się do Irańskich partnerów po nazwisku. Do mężczyzn w Iranie używa się formy grzecznościowej „Agha”, po której następuje nazwisko. Natomiast do kobiety formą grzecznościową jest „khanoom”. Gdy nasze relacje biznesowe zostaną bardziej zacieśnione i strona irańska zwróci się do nas po imieniu, może zacząć robić tak samo.

Na pożegnanie, Irańczycy mówią ogólnie „Khodaa haafez” co tłumaczy się jako „niech Bóg Cię chroni”. Uścisk dłoni na pożegnanie jest powszechnym gestem.

Tematy rozmowy

Irańczycy są dumni ze swojej historii i kultury, dlatego doceniają pozytywne komentarze dotyczących tych zagadnień. Bardzo lubią również rozmawiać na tematy sportowe, szczególnie dotyczące piłki nożnej. Natomiast lepiej podczas spotkań biznesowych jest nie poruszać tematów politycznych bądź religijnych.

Prezenty

Irańczycy przykładają niezwykłą uwagę do dawania prezentów w załatwianiu spraw biznesowych, gdyż prezenty są uznawane jako „ułatwiający kontakty”. Najlepszymi prezentami będą rzeczy związane z naszą firmą lub z krajem, z jakiego pochodzimy. Takie prezenty odzwierciedla-

ją nasze najlepsze osobiste życzenia i obejmują rzeczy, jakie nasza firma wytwarza, typowe dla naszego regionu lub takie, które w jakimś stopniu go reprezentują. Można, na przykład, wręczyć przybory biurowe z nadrukiem nazwy naszej firmy lub książkę ze zdjęciami z naszego kraju. Należy wiedzieć, że przed zaakceptowaniem, Irańczycy zazwyczaj robią co najmniej jeden a zazwyczaj trzy gesty odmawiające. Nasz partner może nawet odsunąć prezent, udając zakłopotanie. Jest to jednakże tylko jedna z zasad etykiety.

Alkohol

Od kiedy Iran został ogłoszony Islamską Republiką, spożywanie alkoholu jest nielegalne. Jedyne przedstawiciele mniejszości religijnych- chrześcijanie, żydzi i zoroastryjczycy- mogą produkować i spożywać w Iranie alkohol. Należy pamiętać, że do Iranu nie wolno wwozić żadnego alkoholu.

Gotówka

W Iranie nie są akceptowane karty kredytowe i płatnicze inne niż wydane przez banki irańskie, nie ma natomiast problemu z wymianą euro lub dolarów amerykańskich, dlatego należy zabrać ze sobą gotówkę. Wymiana euro lub dolarów na riale odbywa się bez większych problemów w kantorach.

Słowniczek

Witam – ‘Salaam’

Dzień Dobry – ‘Sob be kheir’

Dobry Wieczór – ‘Asr be kheir’

Dobranoc – ‘Shab bekheir’

Do widzenia – ‘Khodaa haafez’

Dziękuję – ‘Mersi’

Miło Cię poznać – ‘Az didane shomaa khosh-haalam’

6. ŻYCIE CODZIENNE

6.1. Transport w Teheranie

Transport publiczny

Wybierając transport publiczny w Iranie należy pamiętać, iż ze względów kulturowych wydzielone są specjalne strefy dla mężczyzn i kobiet. W autobusach zwykle kobiety podróżują w przedniej części pojazdu, natomiast mężczyźni w części tylnej. W przypadku metra część dla kobiet została wydzielona w przedniej i tylnej części składu, natomiast środkowa część składu przeznaczona jest dla mężczyzn.

Transport publiczny jest stosunkowo tani (ok. 0,50 PLN za jeden przejazd) co przekłada się na jego popularność. W związku z powyższym w godzinach szczytu zarówno autobusy, jak i metro są przepełnione. Znalezienie wolnej przestrzeni przy pierwszej próbie graniczy z cudem. Dlatego też, planując swoją podróż należy przewidzieć spory zapas czasowy.

Taxi

Ilość taksówek w Teheranie robi wrażenie. Złapanie taksówki na ulicy nie stanowi dużego problemu, natomiast wyzwaniem może okazać się wy tłumaczenie destynacji i wynegocjowanie ceny (taksówki nie posiadają taksometrów). Koszt przejazdu pomiędzy Międzynarodowym Portem Lotniczym Teheran-Imam Khomeini (IKA), a centrum miasta (dystans to ok. 50 km) powinien wynosić ok. 750,000 IRR (ok. 16 EUR).

Alternatywą dla oznakowanych taksówek są samochody prywatne, które można zamawiać przy użyciu aplikacji mobilnych Snapp lub Tabsi. Aplikacje nie wymagają posiadania lokalnej karty kredytowej, a transakcje rozliczane są w gotówce. Niewątpliwą przewagą aplikacji jest łatwość wyznaczenia celu podróży oraz zdecydowanie konkurencyjna cena. W godzinach szczytu należy liczyć się z dłuższym czasem oczekiwania.

Ruch uliczny

Infrastruktura drogowa w Teheranie jest bardzo dobrze rozwinięta. W celu upłynnienia ruchu wiele ulic jest jednokierunkowych. Oznakowanie dróg i ulic jest czytelne i przyjazne. Przepisy ruchu drogowego oraz oznakowanie poziome, to już raczej kwestia umowna. Chaos panujący na drogach może na początku przyprawić o ból głowy, jednak szybko się do niego przyzwyczaimy. Podstawową zasadą, którą należy kierować się przy pieszym poruszaniu się na ulicach jest przewidywalność. Kierowcy nie ustąpią nam pierwszeństwa, natomiast przewidując nasze ruch ominą nas z odpowiedniej strony. **Należy jednak zachować szczególną ostrożność zwłaszcza wobec motocykli.** Jednoślady poruszają się całkowicie dowolnie, zarówno po ulicach, jak i chodnikach, nie zwracając uwagi, czy jadą „pod prąd” czy zgodnie z ustalonym przepisowo ruchem. Planując

podróż należy wziąć pod uwagę wzmożony ruch na ulicach, a wręcz permanentny „korek”, który powoduje, iż bardzo dużo czasu tracimy dotarcie do interesującej nas lokalizacji.

6.2. Obyczaje

Religia

Oficjalną religią w Iranie jest islam szyicki, który jest bardzo widoczny w codziennym życiu. Należy pamiętać, iż prawo irańskie oparte na prawie koranicznym (szariacie), w dużym stopniu różni się od europejskich norm. Do najważniejszych zakazów należą: całkowity zakaz wwożenia oraz spożywania alkoholu na terenie Islamskiej Republiki Iranu; w czasie trwania święta Ramadan w miejscach publicznych nie można spożywać posiłków, napojów oraz palić papierosów; zakaz podawania sobie ręki między osobami różnej płci.

Ubiór

Ze względu na fakt, iż religia ma ogromny wpływ na uwarunkowania kulturowe w Iranie, przestrzeganie odpowiedniego ubioru jest bardzo ważne. Kobiety, zarówno Iranki, jak i cudzoziemki, mają całkowity nakaz noszenia chusty (po persku rusari) oraz do spodni tuniki lub płaszczka sięgającego do połowy uda (po persku manto). Chustę należy natychmiast założyć wysiadając już z samolotu na terenie Iranu. Panie odwiedzające meczety oraz inne miejsca kultu muszą odziać się w długą szatę, tzw. czador, który jest do wypożyczenia przed wejściem do miejsc modlitwy.

W przypadku mężczyzn obowiązuje całkowity zakaz noszenia krótkich spodni oraz podkoszulków.

Język

Językiem urzędowym w Iranie jest język perski (zwany farsi), natomiast język angielski staje się coraz bardziej popularny i jest używany w kręgach biznesowych oraz u większości przedstawicieli dużych instytucji, zarówno prywatnych, jak i państwowych. Szyldy umieszczone w miastach oraz nazwy ulic są również w wersji anglojęzycznej. Znajomość dosłownie kilku podstawowych zwrotów ułatwia pierwszy kontakt z Irańczykami i spotyka się z ich pozytywną reakcją.

Taarof (taarof)

Jest to rodzaj etykiety, modelu zachowań w szczególności przy kontaktach z obcymi osobami. Niezależnie od wieku, płci, rodzaju spotkania obowiązkowa jest krótka kurtuazyjna rozmowa i wymiana uprzejmości. Taki sposób oddawania szacunku jest w dobrym tonie zarówno przy spotkaniach biznesowych, jak i w życiu codziennym przy rozmowie z taksówkarzem, obsługą hotelu, czy sprzedawcą w pobliskim sklepie. Zasady mówią o tym, że gospodarz powinien zapewnić gościowi wszystko czego ten zapragnie. Jednocześnie gość powinien grzecznie odrzucać propozycje gospodarza, tak aby nie wprawić go w zakłopotanie. Często w ramach kurtuazyjnej rozmowy usłyszymy, iż nasz rachunek nie wymaga uregulowania, ponieważ jesteśmy gośćmi. Nie zwalnia to jednak z zapłaty, a kierowane w naszą stronę uprzejmości to właśnie taarof.

Kontakty międzyludzkie

Persowie są bardzo gościnnym narodem, szczególnie otwartym dla obcokrajowców. Dość często możemy spotkać się ze spontaniczną reakcją ludzi na ulicach, czy w kawiarniach. Krótka wymiana zdań i uprzejmości zwykle przeradza się w dłuższą dyskusję, wymianę poglądów, a często też deklarację pomocy i wsparcia w przypadku jakichkolwiek problemów. Persowie są bardzo kontaktowym narodem, ciekawym świata i lubiącym rozmawiać. Dzięki nieformalnym relacjom międzyludzkim często możemy załatwić dużo więcej niż byśmy się spodziewali. W Iranie należy być więc otwartym na zaskakujące znajomości, zachowując jednocześnie należyłą ostrożność.

Rozmowy biznesowe

W Iranie przy kontaktach biznesowych niezwykle ważne jest zajmowane stanowisko/pozycja. Zdecydowanie należy unikać aranżacji spotkań gdzie szczerze stanowisk obu stron znacząco się różnią.

Należy być przygotowanym, iż rozmowy biznesowe w Iranie trwają bardzo długo. Często wymagają spożycia wspólnego obiadu, czy kolacji. Jednocześnie ustalenia ze spotkań wymagają czasu na przejście do fazy realizacji. Dość swobodne podejście do ustaleń i inna percepcja czasu mogą powodować irytację wśród zachodnich partnerów biznesowych, lecz nie należy poddawać się tym emocjom. Pamiętajmy, że prowadzenie biznesu w Iranie w dużej mierze opiera się na budowaniu relacji międzyludzkich, które dopiero przeobrażają się w relacje biznesowe.

Należy zwrócić uwagę na irański tydzień pracy, który trwa od soboty do środy w godzinach od 8-9 do 16-17, czwartek natomiast od 8-9 do 13. Na dzień przed umówionym spotkaniem należy zawsze potwierdzić czas i miejsce. Przy planowanej podróży biznesowej do Iranu najlepiej wykluczyć dwa terminy, podczas których odbywają się święta: Nouruz, czyli Nowy Rok Perski (od 20-21 marca do początku kwietnia) oraz Ramadan (święto ruchome). W tych okresach, możliwość zaaranżowania spotkań biznesowych może być ograniczone.

Lokale gastronomiczne

Wszelkiego rodzaju kawiarnie, herbaciarnie, czy restauracje zwykle są otwarte do godziny 22:00. Znajdziemy jednak miejsca, które bywają otwarte do północy lub nawet godziny 1:00. Palenie tytoniu na ogół jest dozwolone w wydzielonych do tego strefach. Spożywanie alkoholu jest w Iranie zabronione przez prawo, w związku z czym nie znajdziemy barów, czy klubów serwujących tego rodzaju trunki.

Płatności

W wyniku długoletniej izolacji Iranu ze względu na nałożone sankcje, międzynarodowe przepływy finansowe są znacząco ograniczone. W Iranie nie są obsługiwane zachodnie karty płatnicze/kredytowe (MasterCard, Visa, AMERICAN EXPRESS itp.). W związku z powyższym jedyną dostępną formą płatności jest „gotówka”. Większość popularnych walut swobodnie wymienimy na Riale w najbliższym kantorze. Oddziały bankowe rzadko oferują usługę wymiany waluty, a oficjalny

kurs jest znacząco niższy od tego rzeczywistego. Kurs na lotnisku nie odbiega od tych w centrum miasta, zatem bez obawy można wymienić pieniądze tuż po przylocie. Kurs zmienia się dość dynamicznie, co należy wciąć pod uwagę. Aktualne kursy walut znajdziemy na stronie www.sarafijamejam.ir. Na stronach Banku Centralnego Iranu znajdują się wzory irańskich banknotów: <http://www.cbi.ir/page/1440.aspx> i <http://www.cbi.ir/simplelist/2653.aspx>. Należy pamiętać o różnej terminologii, jaką posługują się Irańczycy przy podawaniu cen towarów i usług, wymiennie tumany oraz riale (1 tuman to równowartość 10 000 riali).

Zdrowie

Przy planowanej podróży do Iranu, żadne dodatkowe szczepienia nie są wymagane (regulacje Światowej Organizacji Zdrowia WHO). Opieka zdrowotna jest ogólnie dostępna, w przypadku cudzoziemców odpłatnie. Prywatne placówki medyczne są na wysokim poziomie z wykształconą kadrą lekarską, posługującą się również językiem angielskim. Szeroka gama leków jest do nabycia w każdej aptece. Lekarstwa posiadają lokalne nazwy, ale są to odpowiedniki zagranicznych leków, często o bardzo niskich cenach.

Bezpieczeństwo

Iran możemy uznać za państwo stosunkowo bezpieczne, jednak podróżujący są narażeni na drobne kradzieże, dlatego zaleca się poruszanie po mieście z kopią paszportu oraz mniejszą ilością gotówki. Kobiety raczej nie powinny przebywać same po zmroku, ale w towarzystwie mężczyzny.

Każda osoba podróżująca do Iranu powinna zgłosić swój wyjazd w polskim MSZ lub po przyjeździe, w Ambasadzie RP w Teheranie.

7. Przydatne kontakty

Zagraniczne Biuro Handlowe PAIH w Teheranie

Kian Tower Building,

2551 Vali asr Ave., above Naseri St.,

4th Floor, Office no. 5,

1968643119 Tehran, Iran.

Tel.: +98 912-005-4238 (IRI) / Tel.: +48 729-337-178 (PL)

Jarosław Kaczyński- kierownik biura

E-mail: jaroslaw.kaczynski@paih.gov.pl

Iwa Zamościk - ekspert

E-mail: iwa.zamoscik@paih.gov.pl

Strona internetowa: www.iran.trade.gov.pl

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Teheranie

No. 2, Pirouz St., Africa Expressway (Nelson Mandela Ave.)

1917663113 Tehran, PO Box 11155-3489, Iran

Tel.: +98 (21) 8878 7262 do 64, Fax: +98 (21) 8878 8774

Telefon alarmowy dla obywateli RP w Iranie: 0098-910-147-61-15 (tylko w sytuacjach wymagających natychmiastowej interwencji konsula).

E-mail: teheran.amb.sekretariat@msz.gov.pl

sekcja konsularna: teheran.amb.wk@msz.gov.pl

sekcja ekonomiczna: teheran.amb.handlowy@msz.gov.pl

Strona internetowa: <http://teheran.msz.gov.pl>

Ambasada Islamskiej Republiki Iranu w Polsce

ul. Królowej Aldony 22, 03-928 Warszawa

Tel.: +48 (22) 617 15 85

Sekcja Konsularna: +48 (22) 617 56 27

Strona internetowa: www.warsaw.mfa.ir

Adresy poczty elektronicznej:

Sekretariat: secretary@iranemb.pl

Sekcja Konsularna: consular@iranemb.pl

Polsko-Irańska Izba Gospodarcza

ul. J. Dąbrowskiego 69, 02-586 Warszawa

Tel.: +48 (22) 389 52 40

Adres poczty elektronicznej: contact@picc.org.pl

Strona internetowa: www.picc.org.pl

Polska Agencja
Inwestycji i Handlu
Grupa PFR

